

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (บริษัท โค-โลคัล จำกัด กับพวก) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ มาตรา ๘ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า บริษัท โค-โลคัล จำกัด ที่ ๑ และ นายชนาพล อิงสกุล ที่ ๒ ได้ยื่นฟ้องเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ที่ ๑ และ กระทรวงมหาดไทย ที่ ๒ ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขคำที่ ๑๕๕๘/๒๕๔๕ ความว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดและเป็นเจ้าของวารสารชื่อ “ฟ้าเดียวกัน” ซึ่งเป็นวารสารวิชาการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม มีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรรมการบริษัทและเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาวารสารดังกล่าว เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้จัดทำวารสารฟ้าเดียวกัน ฉบับสถาบันกษัตริย์กับสังคมไทย และได้มีการจัดจำหน่ายเผยแพร่ทั่วประเทศ หลังจากที่วารสารฉบับดังกล่าววางแผงจำหน่ายเป็นเวลาประมาณ ๔ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือที่ ตช ๐๐๒๘.๑๔๓/๑๕๒๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ฟ้องคดี

- ๒ -

ที่ ๒ ว่าสิ่งพิมพ์วารสารชื่อ “ฟ้าเดียวกัน” ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๘ ฉบับสถาบันกษัตริย์กับสังคมไทยได้ลงโฆษณาข้อความอันอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ แจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่สั่งห้ามการขายหรือแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ดังกล่าว ต่อมาผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือ ที่ พก. ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๔๘ เรื่อง ห้ามการขายหรือจำหน่ายแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ชื่อ “ฟ้าเดียวกัน” ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๘ ฉบับสถาบันกษัตริย์กับสังคมไทย

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนวารสารฟ้าเดียวกัน ฉบับสถาบันกษัตริย์กับสังคมไทยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยึดไปให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสอง หากไม่สามารถส่งคืนไม่ว่าด้วยเหตุใด ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการยึดวารสารฉบับดังกล่าวให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จำนวน ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าวนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดเสรีภาพมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

พร้อมนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้โต้แย้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์มีดุลพินิจอย่างกว้างขวาง

- ๓ -

โดยบัญญัติเพียงแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่า มีการโฆษณาหรือเตรียมการโฆษณาที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็มีอำนาจออกคำสั่งห้ามจำหน่ายแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์นั้นได้ แต่การจำกัดเสรีภาพตามที่มาตรา ๓๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้ นั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นกรณีเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเท่านั้น บทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จึงเป็นการจำกัดเสรีภาพเกินขอบอำนาจในการจำกัดเสรีภาพตามที่มาตรา ๓๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ บทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงขอให้ศาลปกครองกลางรอกการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้เป็นการชั่วคราวและส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและเห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งห้ามการขายหรือจำหน่ายแจกและให้ยึดวารสารฟ้าเดียวกัน ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๘ ฉบับสถาบันกษัตริย์กับสังคมไทย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายจากการยึดวารสารดังกล่าวและค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญประกอบกับได้โต้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งห้ามการขายหรือจำหน่ายแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ อย่างกว้างขวางอันเป็นการขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ อีกทั้งยังไม่ปรากฏว่า ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ กรณี จึงเป็นเรื่องที่ศาลปกครองกลางจะต้องรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของ

- ๔ -

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๓ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และแจ้งให้ศาลปกครองกลางทราบ

คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ และได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกันเป็นศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๔ แล้ว โดยรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาล ดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ต่อไปได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดจะมีผลเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้นั้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญต้องมีสภาพและมีผลเป็นการใช้บังคับอยู่ในวันที่ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย หรือมีการคงหลักการเดิมไว้ในกฎหมายฉบับใหม่ ที่มีผลเป็นการยกเลิกหรือ แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายฉบับเดิมไปนั้น ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยไม่มีการคงหลักการเดิมของ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕ เกี่ยวกับความผิดของการโฆษณาสิ่งพิมพ์ ที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนไว้ในพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์

- ๕ -

พ.ศ. ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจหยิบยกบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยที่ไม่มี
การคงหลักการเดิมตามประเด็นข้อโต้แย้งไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับใหม่มาวินิจฉัยว่า
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ได้อีกต่อไป กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเจตนารมณ์ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ การที่ศาลรัฐธรรมนูญ
รับคำร้องไว้จึงไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งจำหน่ายคำร้องตามข้อกำหนดศาล
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง

- ๖ -

(คำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๑)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลนุปลง)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ